

בולגריה

סקירה כלכלית

מאי 2012

נתונים כלליים

שטח (קמ"ר)	כ- 110 קמ"ר
אוכלוסייה	8.6 מיליון איש
מדינות שכנות	מקדוניה (FYROM), יוון, רומניה, סרביה, תורכיה
מטבע	LEVA (לבה) / BGN
שער חליפין	BGN 1.5 = \$1 BGN1.9 = € 1 (מקובע)
עיר בירה	סופיה
דתות	נוצרית אורתודוקסית, (מיעוט מוסלמי ומיעוט יהודי)
חברות בארגונים:	א"א, WTO, נאט"ו
משטר	רפובליקה
נשיא	Giorgi Parvanov
רה"מ	Boiko Borissov
שר הכלכלה	Traicho Traikov
שר האוצר:	Simeon Djankov
שר פיתוח איזורי:	Rosen Plevneliev

כללי

מערכת היחסים בין ישראל לבולגריה הינה טובה, עם תמיכה של בולגריה בישראל במסגרות בילטרליות ולמולטילטרליות (כולל במסגרת הא"א). בשנתיים האחרונות, אנו עדים לביקורי שרים רבים בין המדינות, החל מביקור רה"מ הבולגרי בישראל בתחילת שנת 2010, דרך ביקורי שרים בולגרים בישראל, כגון שר הכלכלה, שר החקלאות, שר החוץ, שר העבודה, שר הבריאות ועוד, וביקורי שרים ישראלים בבולגריה, החל מביקור הנשיא פרס ודרך ביקורי שר החקלאות, שר הרווחה, שר התשתיות ועוד.

Indicator	2008	2009	2010	2011
Population (millions of people)	7.6	7.6	7.5	7.3
GDP (million euro)	35430.0	34932.3	36032.9	39407.8
GDP real growth (%)	6.2	-5.5	0.2	2.0
GDP per capita (€)	4475.4	4466.1		
Average annual inflation (HICP) (%)	12.0	2.5	3.0	3.4
Unemployment (%)	6.3	9.1	9.2	10.2
Current account balance (% GDP)	-23.0	-8.9	-1.0	
FDI, (million euro)	6727.8	2412.2	1638.6	740.3
FDI, net (% GDP)	19.0	6.9	4.5	1.9
Exports, FOB	15203.8	11699.3	15588.3	18494.2
Exports, FOB (year over year % change)	12.5	-23.1	33.2	30.6
Imports, FOB	23801.1	15872.8	18000.8	19936.6
Imports, FOB (year over year % change)	14.7	-33.3	13.4	20.4

* מקור - BNB

רקע כלכלי

בשנת 2007 הצטרפה בולגריה כחברה באיחוד האירופי. בתקופה שקדמה להצטרפות לאיחוד וכן בתקופה שלאחר מכן, היינו עדים לצמיחה מהירה בכלכלה הבולגרית. צמיחה זו באה לידי ביטוי בגידול מתמשך בתמ"ג, ירידה באבטלה, ירידה באינפלציה, כניסת השקעות וגידול בייצוא.

הממשלה הבולגרית נוקטת במדיניות מעודדת השקעות על מנת להכניס משקיעים זרים לבולגריה. התוכנית הממשלתית מעניקה מענקים והטבות להקמת עסקים בתחומי התעשייה, ענפים טכנולוגיים ושירותים. פרטים על התוכנית ניתן ללמוד באתר: www.investbg.government.bg

בעקבות כניסת בולגריה לא"א, מוקצים למדינה כספים רבים מקרנות מימון של האיחוד האירופי בתוכניות סיוע לבולגריה. לאחר תקופה בה הוקפאו הכספים האירופאים בשל רמת השחיתות במדינה, החל משנת 2009 הסיוע האירופאי הפך למציאות והוענקו כספים לפרוייקטים שונים. הסיוע האירופאי סייע לצמיחה הכלכלית של בולגריה ומיתן את השפעת המיתון העולמי והאירופאי.

לאחר התקופה הדינמית שבאה בעקבות הכניסה לא"א, השנים 2009-2010 הביאו לכלכלה הבולגרית את השפעות המשבר הכלכלי והפיננסי העולמי. הכלכלה התכווצה באופן משמעותי (ירידה של 5.5% בתמ"ג) ורמת הפעילות במשק ירדה. בנוסף, המשבר הפיננסי הראה את אותותיו והבנקים צמצמו את מתן ההלוואות ועלות הכסף עלתה באופן משמעותי.

האווירה המסחרית בבולגריה מציעה יציבות פוליטית, כ"א מיומן, מיקום אסטרטגי, עלויות נמוכות ומיסוי נמוך (הנמוך באירופה). בולגריה נחשבת לשוק לא גדול, אך היא מהווה "קרש קפיצה" לחדירה למדינות הא"א, מזרח אירופה, הבלקן ורוסיה.

אחת הבעיות המרכזיות בפעילות בבולגריה הינה רמת השחיתות והבירוקרטיה אשר מקשות עד מאוד על הכניסה לשוק ועל הפעילות בו. למרות עליה ברמת השקיפות וירידה ברמת השחיתות הגלויה, השחיתות וההשפעות הפוליטיות על קבלת ההחלטות בעסקים ממשיכה להוות בעיה רצינית בסביבת ההשקעות ועשיית העסקים בבולגריה.

מומלץ להיעזר בסוכנים או במפיצים על מנת לחדור לשוק הבולגרי (בעיקר ליצואנים קטנים ובינוניים). המחלקה הכלכלית בשגרירות ישראל בסופיה מסוגלת לספק מידע על סוכנים או מפיצים ולסייע באיתור שותפים מתאימים.

מרכיבי סחר החוץ של בולגריה

מרבית הסחר של בולגריה בשנת 2011 נעשה מול מדינות הא"א (כ- 60.9% מהייצוא ו- 58.6% מהייבוא). שותפות הסחר העיקריות הן גרמניה, רוסיה, איטליה, רומניה ויוון.

ענפי הייצוא העיקריים מבולגריה הינם: כלי תחבורה, ברזל, מכונות, דלק, טקסטיל ומוצרי חקלאות. מדינות הייעד הינן גרמניה (10.6%), איטליה (9.7%), רומניה (9.2%), טורקיה (8.5%) ויוון (7.9%).

ענפי היבוא העיקריים לבולגריה הינם בעיקר חומרי גלם: דלק ואנרגיה, מתכות, טקסטיל, כימיקלים, רכבים, ומכונות תעשייתיות. מקורות הייבוא הינם גרמניה (11.7%), רוסיה (16.1%), איטליה (7.4%), רומניה (7%) ויוון (6%)

Sections by SITC	Export-FOB (million €)			Import - CIF (million €)		
	2008	2009	Growth (%)	2008	2009	Growth (%)
TOTAL	15,204	11,699	-12	25,094	16,876	-17
of which EU	9,118	7,595	-9	14,227	10,118	-15
Food and live animals	1,239	1,214	-1	1,353	1,342	0
of which EU	764	946	12	1,033	1,019	-1
Beverages and tobacco	299	346	8	243	243	0
of which EU	148	185	13	187	177	-3
Crude materials, inedible (except fuel)	989	844	-8	1,683	1,152	-16
of which EU	486	491	1	450	285	-19
Mineral fuel, lubricants and related materials	2,500	1,512	-20	5,481	3,374	-20
of which EU	622	499	-10	708	473	-17
Animals and vegetable oils, fats and waxes	75	79	3	96	70	-14
of which EU	41	56	20	63	47	-13
Chemical and related products n.e.c.	1,220	900	-13	2,207	1,888	-7
of which EU	541	364	-17	1,760	1,506	-7
Manufactured goods classified chiefly by material	4,025	2,691	-17	4,864	2,906	-21
of which EU	2,892	1,793	-19	2,816	1,946	-16
Machinery and transport equipment	2,393	1,970	-9	7,407	4,522	-20
of which EU	1,552	1,425	-4	5,926	3,613	-20
Miscellaneous manufactured articles	2,454	2,130	-7	1,735	1,336	-12
of which EU	2,070	1,833	-6	1,268	1,018	-10
Commodities and transactions n.e.c.	10	13	17	26	41	30
of which EU	2	3	31	16	35	60

* לשכת הסטטיסטיקה (NSI)

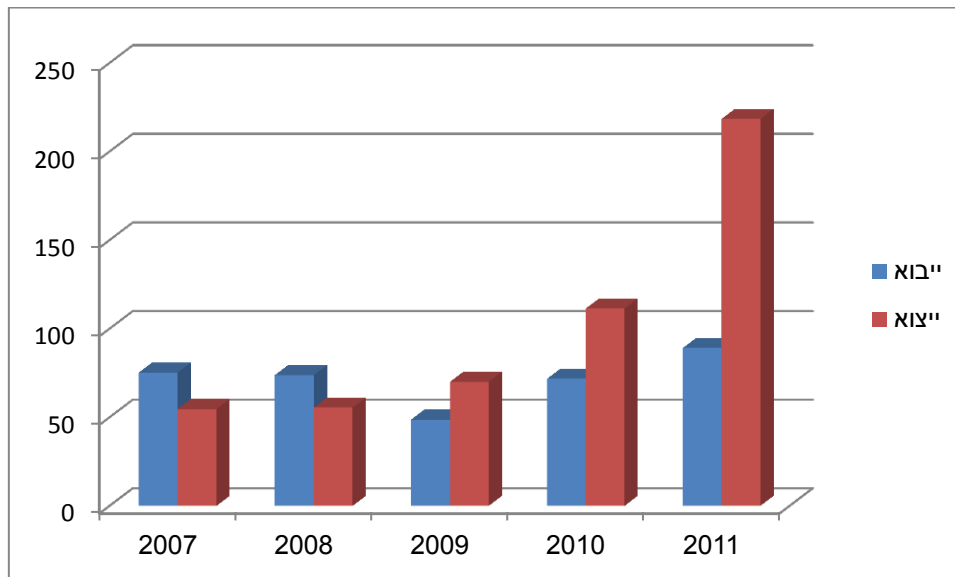

יחסי סחר חוץ ישראל - בולגריה

היקף הסחר של ישראל מול בולגריה הסתכם בשנת 2010 בסך כולל של כ- 183 מיליון דולר, עליה של כ- 54% לעומת שנה קודמת, בה הסתכם הסחר סחורות בכ- 118 מיליון דולר. הייצוא עלה מ- 70 מיליון ל- 111 מיליון דולר (עליה של 59%) והיבוא מבולגריה עלה מ- 48 ל- 71 מיליון דולר (47%).
החל משנת 2009 ראינו שינוי במאזן המסחרי כאשר הייצוא לבולגריה עלה על הייבוא, ובשנת 2010 המאזן המסחרי הוא של כ- 40 מיליון דולר.

שנה	סכום יצוא	סכום יבוא	מאזן מסחרי	היקף סחר	שינוי בהיקף הסחר
2007	54.7	75.2	-20.5	129.9	11%
2008	55.5	73.8	-18.2	129.3	0%
2009	70.0	48.7	21.4	118.7	-8%
2010	111.4	71.7	39.8	183.1	54%
2011	218.4	89.1	129.3	307.7	68%

* מיליוני דולר ארה"ב. מבוסס על נתוני התמ"ת

היצוא הישראלי לבולגריה

יצוא הסחורות בשנת 2011 הסתכם בכ- 218.4 מיליון דולר, עליה של כ- 68% בהשוואה לשנה קודמת, יש לציין כי חלק משמעותי בייצוא נובע מעסקה גדולה של בזן אשר העלתה את הייצוא בתחום המינרלים והמוצרים הכימיים באופן משמעותי.

למעט העסקה האמורה, ענפי הייצוא העיקריים מישראל לבולגריה כוללים מינרלים, דשנים ומוצרים כימיים, פלסטיק וגומי, מכונות ואלקטרוניקה, ומתכות ומוצרי אבן זכוכית.

חלק	2007	2008	2009	2010	2011	התפלגות	% שינוי
אופטיקה וציוד מעבדה	2,355,918	891,816	301,123	370,829	1,221,958	0.55	229.52
אחר	631,703	553,773	947,684	2,020,715	2,585,676	1.18	27.95
אלקטרוניקה ורכיבים	1,830,967	1,226,081	2,245,101	2,368,341	1,088,399	0.49	-54.04
בעלי חיים, חקלאות ומוזון	4,324,136	3,842,509	3,404,276	3,211,523	2,492,137	1.14	-22.40
טקסטיל והנעלה	1,067,261	1,423,194	876,700	875,727	922,443	0.42	5.33
יהלומים ממתכות יקרות	4,762,467	2,123,774	696,618	162,006	466,050	0.21	187.67
כלי נגינה, צעצועים, רהיטים, אומנות ועוד	914,241	787,282	570,753	558,357	526,299	0.24	-5.74
מוצרים, מינרלים כימיים, דשנים וצבע	11,561,672	12,515,243	39,912,552	78,928,949	179,020,612	81.95	126.81
מכונות ומכשירים מכאניים וחשמליים	5,202,349	5,518,006	3,109,389	5,473,900	5,765,585	2.63	5.32
מתכות ומוצרי אבן זכוכית	8,461,069	12,429,879	9,229,466	7,305,027	11,681,684	5.34	59.91
עץ ונייר	1,105,979	804,480	392,427	270,855	689,115	0.31	154.42
פלסטיק וגומי	4,554,805	4,859,960	3,679,697	6,509,202	8,921,752	4.08	37.06
שעווה, קוסמטיקה וחומרי סבון	838,739	1,781,083	1,237,869	1,034,931	708,946	0.32	-31.49
רפואה ופרמצבטיקה	1,058,532	1,367,695	1,002,855	832,832	1,002,543	0.45	20.37
תחבורה	777,032	1,092,800	1,048,508	368,680	4,607	0.00	-98.75
תקשורת	5,245,636	4,324,004	1,392,137	2,049,951	1,331,242	0.60	-35.05
כ"לא "סה יהלומים	49,930,039	53,417,805	69,350,537	112,179,819	217,962,998		
כ"סה	54,692,506	55,541,579	70,047,155	112,341,825	218,429,048		

ייבוא הישראלי מבולגריה

ייבוא הסחורות בשנת 2011 הסתכם בכ- 89.1 מיליון דולר, עליה של כ- 22% בהשוואה לשנה קודמת.

מרבית הייצוא הבולגרי לישראל הינו מתחומי מוצרי חקלאות, משון ובעלי חיים (כ 27%), הייסוד כגון מינרלים, דשנים (כ- 22%) ומתכות ומוצרי אבן זכוכית (כ- 12% מהייבוא).

ייבוא לישראל (\$):

חלק	2007	2008	2009	2010	2011	התפלגות	% שינוי
אופטיקה וציוד מעבדה	486,382	1,388,752	802,883	848,744	721,815	0.81	-14.95
אחר	16,704	297,569	464,234	351,980	874,098	0.98	148.33
אלקטרוניקה ורכיבים	1,046,769	2,059,464	1,813,757	1,977,089	4,585,194	5.14	131.91
בעלי חיים, חקלאות ומזון	5,970,102	17,143,166	5,829,627	16,851,225	24,451,713	27.44	45.10
טקסטיל והנעלה	2,864,535	3,687,371	2,637,408	2,866,275	4,224,341	4.74	47.38
יהלומים ממתכות יקרות	6,679,936	2,803,775	120,506	231,826	371,940	0.41	60.43
כלי נגינה, צעצועים, רהיטים, אומנות ועוד	4,848,954	4,787,641	4,269,309	4,588,482	6,210,388	6.96	35.34
מינרלים, מוצרים כימיים, דשנים וצבע	25,857,156	19,062,128	16,218,359	19,914,093	19,948,131	22.38	0.17
מכונות ומכשירים מכאניים וחשמליים	4,105,771	4,671,619	4,402,007	5,966,475	8,944,022	10.03	49.90
מתכות ומוצרי אבן זכוכית	17,589,267	13,760,931	8,827,095	11,495,900	11,090,902	12.44	-3.52
עץ ונייר	2,449,141	852,568	501,774	1,102,655	1,154,844	1.29	4.73
פלסטיק וגומי	1,780,305	1,313,175	988,912	3,418,815	4,623,190	5.18	35.22
קוסמטיקה, שעווה וחומרי סבון	447,433	612,954	826,637	949,354	794,046	0.89	-16.35
רפואה ופרמצבטיקה	28,140	126,162	3,289	2,298	14,237	0.01	519.53
תחבורה	300,724	68,899	189,232	210,548	50,988	0.05	-75.78
תקשורת	702,193	1,113,592	755,171	880,151	1,048,984	1.17	19.18
כ"לא "סה	68,493,576	70,945,991	48,529,694	71,424,084	88,736,893		
יהלומים							
כ"סה	75,173,512	73,749,766	48,650,200	71,655,910	89,108,833		

הפעילות הישראלית בבולגריה כוללת השקעות, בעיקר בסקטור הנדל"ן ופעילות של חברות פרוייקטים בתחומי הבניה והתשתיות. באופן כללי, יש הערכה רבה לפעילות העסקית הישראלית וישנה הכרות טובה של השוק עם החברות הישראליות ופעילותן בבולגריה. עם זאת, בעבר היו מספר עסקאות ישראליות שפגעו במוניטין הישראלי.

בעקבות המשבר הכלכלי שפקד את האיזור ואת בולגריה, פחתה פעילות חברות ישראליות בבולגריה, כאשר חברות רבות צמצמו פעילות והקטינו את מספר הנציגים בשוק הבולגרי. עם זאת, ניתן לראות כי עם שינוי האווירה בשוק, חברות ישראליות ממשיכות להראות עניין בשוק הבולגרי.

כיום, פעילות בבולגריה חברות מתחומי התשתיות, נדל"ן (אם כי במידה פחותה מבעבר), תקשורת, מוצרי צריכה ועוד.

הסכמים כלכליים בין ישראל ובולגריה:

- הסכם שת"פ כלכלי בילטרלי – ההסכם החליף את הסכם אזור סחר חופשי שבוטל עם הצטרפות בולגריה לא"א.
- הסכם הגנה על השקעות
- הסכם מניעת כפל מס
- הסכם שת"פ רפואי
- הסכם שת"פ חקלאי
- הסכם שת"פ וטרינרי
- הסכם שת"פ בתחום התיירות
- הסכם שת"פ בתעשיות צבאיות – במו"מ
- הסכם שת"פ במו"פ תעשייתי – במו"מ

ענפים בעלי פוטנציאל עסקי עבור חברות ישראליות:

- איכות הסביבה, אנרגיה ומים –

בעקבות כניסת בולגריה לאיחוד האירופאי, עומדים בפני בולגריה האתגרים של התאמת התקינה לרמות האירופאיות ויישום הדרישות האירופאיות המחמירות על התעשייה המקומית ועל הרשויות המקומיות. מוערך כי בולגריה נדרשת להשקיע מעל 11 מיליארד יורו עד 2013 על מנת לעמוד בדרישות הא"א. בסוף שנת 2010 תעמוד בולגריה בפני בחינה אירופאית על התקדמותה בשידור מערכות המים והשפכים במדינה. נדרשת השקעה רבה בתחום הטיפול במים ובשפכים על ידי הרשויות העירוניות והמקומיות, כאשר הא"א אף מציע מימון עבור פרוייקטים אלה. מערכות טיהור שפכים וטיפול במים מתוכננות עבור 430 ערים ועיירות מעל 2,000 איש עד 2015. דרישות הממשל ודרישות השוק בצירוף עם מימון אירופאי הפכות תחום זה למעניין עבור חברות ישראליות.

- חקלאות ואגרו-טכנולוגיה –

בולגריה הינה מדינה חקלאית בטבעה, ועשירה בשטחי גידול רבים. אנו מזהים פוטנציאל בתחום עיבוד המזון וכן בהחדרת טכנולוגיות לגידול באמצעות חממות. ענף נוסף בחקלאות בו יש מקום רב לשת"פ בין חברות ישראליות לבולגריות הינו ענף החלב ועיבודו. בולגריה ידועה במוצרי החלב שלה אולם אינה מצליחה לנצל את המכסות האירופאיות העומדות לרשותה. גם בתחום זה מעמיד הא"א מימון לביצוע פרוייקטים.

- מערכת הבריאות –

סקטור הבריאות נדרש לרפורמה אשר הוצעה על ידי הממשל. מרכיביו כוללים הקמת בתי חולים חדשים, הקמת ושדרוג מערכת התקשורת של מערכת הבריאות, ורפורמה בתחום ביטוח הבריאות. בעקבות זאת,

יש ביקוש לפתרונות שונים בתחום הרפואה, הכוללים פתרונות תקשורת לניהול בי"ח ומערכת הבריאות, ציוד מעבדה ובדיקות, ציוד רפואי ועוד. יש לציין כי הבעיה העיקרית בתחום זה הינו החוסר במימון.

• תשתיות –

הצורך של שדרוג התשתיות בבולגריה חוצה תחומים, וכולל תשתיות תחבורתיות (כגון כבישים ורכבות), בריאות, מים ועוד. בתקופה האחרונה, יועד כסף רב (כספים אירופאים ובולגרים) לשדרוג תשתיות הכבישים, ומפורסמים מכרזים רבים בתחום. בשל הצורך הרב אנו מעריכים כי תחום זה ימשיך להוות משיכה לפרוייקטים גדולים וקטנים.

• אבטחה –

מעצם היותה הגבול המזרחי של הא"א ועל מנת להצטרף לשנגן נדרשת בולגריה בשדרוג מערכות אבטחת הגבולות שלה. לאחר שלא עמדה בבחינת ההצטרפות לשנגן במרץ 2011, צפויה בולגריה לעמוד בפני בחינה נוספת באוקטובר 2011.